

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus VII. In quibus casibus non concedatur Minoribus restitutio in
integrum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

(ut, quia damnatus, relegendus vel in carcerem detrudendus est) postulata restitutione, non fit executio sententiæ etiam præstita cautione; quia tunc fieri amplius non potest restitutio.

2713. Totum hoc confirmatur ex ipso casu in *cit. c. suscitata*: nam, cum inter Episcopum Burgensem, & Monasterium Oviense controversia esset super quatuor articulis, & quibusdam decimis, quæ Monasterio per transactionem acquisitæ dicebantur: ea denique ad sedem Apostolicam delata est; ubi Innocent: III contra Monasterium sententiam tulit.

At cum Procurator Monasterii, ad probandam præscriptionem, tam super quatuor articulis, quam super decimis restitutionem in integrum petisset, eam Papa concedendam esse iudicavit, hac conditione, ut lata sententia prius executioni mandetur; Episcopus autem cautionem idoneam præstet, si Monasterio causa adjudicata fuerit, quod omnia, quæ occasione sententiæ obtinuit, restituere velit. Ita enim utrique parti, ad avertendas malitias hominum, provisum erit; ut nec effectus sententiæ in damnû Episcopi impediatur; nec, executio sententiæ in Monasterij detrimentum redundet.

2714. Colliges 12. dicta *nn. 277*. etiam extendi ad Majores 25. annis, si adsit causa justa, *c. ex literis h. t.* Ex quo colliges 13. cum quis dubitat, an possit appellare: eum posse petere sub conditione (scilicet in defectu medij ordinarij) mediû extraordinarium restitutionis, vel supplicationis. Nam, ut habet Rubrica illius capituli, restitutio ex justa causa, etiam Majori est concedenda, dummodo justa causa petenti probetur. Colliges 14. quod Minor, vel Ecclesia possit petere restitutionem in integrum adversus sententiam, etiam in casu, quo posset appellare; quia illud medium est pinguius, & facilius. Abbas in *cit. n. 13*. Excipe 1. nisi sententia foret nulla; tunc enim etiam illis utendum foret remedio ordinario, Abb in *c. tum ex literis n. 18*. Excipe 2. Majores; his enim non competit in casu remedij ordinarij, extraordinarium, *L. in causa. ff. de Minoribus*; nisi adsit justa causa (v. g. quod circumventi sint) intellige plene probata, secus si tantum semiplenè, v. g. per juramentum, vel unum testem, excipe nisi sit causa favora-

Tom. I.

bilis, v. g. Matrimonij; sic Pirhing *cit. nu. 32. not. 6.* & habetur *cit. c. ex literis*.

Colliges 15. per supplicationem Principi factam contra sententiam, non suspendi ejus executionem, ut diximus de restitutione; hæc enim inniitur juri, & habet gratiam, ab eo annexam, illa verò soli gratiæ; Abbas in *c. suscitata, n. 10.*

2715. Colliges 16. quod, si Ecclesia petijt restitutionem in integrum, & hæc illi denegata sit, in alio iudicio restitui non possit, nisi ad instituendam appellationem omisissam; excipe, nisi novæ defensiones emergant, habetur in *c. beneficio, h. t.* Et ratio est, quia sententia, lata super restitutione in integrum, transit in rem judicatam, etiam contra Ecclesiam, & Minorem, nisi intra decennium ab ea fuerit appellatum, *c. coram. cit. & L. 1. C. si sepius in integrum restitutio &c.* Ex hoc. Colliges 17. quod, licet non restituatur adversus negatam restitutionem, restitui tamen debeat ad appellandum contra sententiam negatæ restitutionis, à qua non appellavit, habetur *c. beneficio cit.* sic enim adest nova causa restituendi; de quibus plura *n. 2700.*

Not. autem 1. quod tempus appellationi præfixum (intellige de præscriptione judiciali, non temporali) currat etiam contra Ecclesiam, & Minorem. Hinc si eo neglecto velint appellare, non admittuntur nisi per restitutionem in integrum ad appellandum, *c. beneficio, & L. C. si sepius restitutio*. Not. 2. Judicem, qui debet cognoscere de causa restitutionis ad appellationem omisissam, posse esse non tantum eum, à quo, sed etiam ad quem appellandum erat; Bart. in *L. 1. cit. n. 3.* sed limita, si sit absolutè Superior; non autem, si tantum pro aliquo casu, ut est Archiepiscopus in casu subditorum sui Suffraganei.

ARTICULUS VII.

In quibus casibus non concedatur Minoribus restitutio in integrum?

2716. Varijtales casus jure expressi numerantur. Primò: si Minor, major factus, ratum habuit, quod tanquam minor gessit, *L. 1. & 2. C. si major factus ratum habuit*. Sic enim videtur huic beneficio renuntiare, tanquam favori sibi principaliter concessio; intellige, si contractus

LII 2

tractus

tractus fuit mero jure validus; secus si irritus ob defectum. Secundò non restituitur contra læsionem, si, ut alter contraheret, aliàs non contracturus, simulavit se majorem, L. 2. & 3. C. si minor se majorem. Nam *deceptis*, non autem *decipientibus*, succurritur, L. 2. cit. excipe, nisi alter sciverit, quòd hic se mentiatur majorem, L. de tutela, 7. eod. vel nisi se minorem dixerit errore, vel alterius dolo, L. 1. & 3. C. eod. Tertio non restituitur, si minor habuit à Principe veniam ætatis, L. 1. C. de his, qui veniam ætatis; intellige de *venia*, quæ effectum habet; de quo Pirhing *hic nu.* 42. Quarto etiam non restituitur, si læsus est post contractum cum debita prudentia celebratum ex superveniente casu fortuito; non autem ob imbecillitatem, L. verum, 11. §. sciendum ff. de minoribus; sed intellige de casu post contractum cum debita prudentia gestum, & ex post facto. Nam si minor ex solutione sibi facta, vel mutuo ipsi dato, etiam cum Tutoris autoritate, læsus est (ut quia pecunia in solutum, vel mutuo data, perdita sit nimia ejus facilitate, vel etiam culpa) adversus eventum hujus damni restitui debet L. 1. C. si adversus solutionem, L. 1. & 2. C. si adversus credit, L. ait Prator §. sed etsi ei, ff. de minoribus, §. at ex contrario. Instit. quib. alienare licet: quia sic rebus minori datis in ipsa statim solutione, vel mutui datione, exponitur is periculo læsionis, vel mali usus datorum, propter ætatis fragilitatem; excipe tamen, si debitor solverit, jussus à Judice; tunc enim adversus eum non restituitur Minor; gloss. V. securitas, ad. §. at. ex contrario.

2717. Quintò non restituitur Minor *pubes*, si juravit sponte, se ei, quod gessit, non contraventurum, juxta auth. Sacramenta *puberum* C. si adversus venditionem, & L. 1. eod. quod verum est, etsi contractus alioquin sit jure nullus; Pirhing *cit. n.* 441. & constat ex c. cum contingat, & c. quamvis, de jurejur. & c. quamvis, de pact. in 6. hæc probabiliter aliqui (cum Pirhing *cit. §. quod etiam*) extendunt etiam ad im-puberes pubertati proximos; si dicas: ergo, si Prælatus Ecclesiæ in hujus damnum celebravit contractum, & sponte juravit, non contraventurum observationi contractus ullo juris remedio, tenebitur hoc ju-

ramento? Resp. tale juramentum esse in præjudicium Ecclesiæ, adeoque nullum, c. sicut 27. cap. intellecto 33. de jurejurando. Hinc Prælatus vel debet ipse petere, vel Judex ex officio Ecclesiæ restitutionem in integrum concedere; gloss. V. contractum, in c. 1. h. tit. in 6. & Abbas in c. 1. nu. 16. eod. quia Ecclesia, utpote persona ficta non juravit *personaliter*; secus, Minor.

Sextò minor non restituitur in delictis per dolum; secus, per culpam, commissis, L. 1. C. si adversus delictum; gl. ibi: V. extra venit. Nam *malorum mores infirmitas animi non excusat*, L. 1. cit. non præsumitur tamen *dolus*, si ætate infans, aut infantia proximus sit; septimò, non restituitur adversus omissam, aut à se remissam executionem pœnarum criminalium, L. auxilium, 37. ff. de minoribus, & gl. ibi: V. pœnarum. Nam ea res potius ad vindictam, quàm rem domesticam, vel ejus læsionem pertinet, ut docet Zoësius ff. de minoribus, n. 29. Octavò, non restituitur contra professionem religiosam, si ad eam inductus sit ex falsa causa. Sic enim potius in animæ statu melioratus est; Abb. in c. ex parte, n. 16. de restit. spoliat. Molin. D. 573. num. 8. uti nec ex matrimonio, utpote perpetuo, & indissolubili quoad substantiam: secus esset, si læsus foret in promissa dote; L. unic. C. adversus dotem; vel si læsus esset circa causam matrimonij, aut alia ipsi accidentalibus; Covar. l. 1. resolut. c. 5. n. 8.

Si quæras, an Minor, vel Ecclesia in integrum restituatur etiam contra lucrum cessans? Resp. quòd ita; pat. ex L. ait Prator, 7. §. hodie, ff. de Minoribus, ubi ait Ulpianus: *hodie certo jure utimur, ut & in lucro Minoribus succurratur*; habetur etiam in L. non omnia, 44. ff. eod. item c. constitutus, cit. ut diximus *supr.* Idem habet gloss. in c. auditis, V. restituimus, & Abba. in c. constitutus, n. 5. nam Ecclesia gaudet jure Minoris.

Not. autem 1. restitutionem, contra *damnum emergens*, esse majoris privilegij, quàm restitutionem contra *lucrum cessans*. Nam, cum agitur de damno vitando, restitutio conceditur, si ve res sit integra, si ve nò; in secundo verò non conceditur, quando res non ampliùs est integra, ut si beneficium, cui Minor validè renuntiavit, jam colla-

2718.

collatum sit alteri; Lessius *cit. c. 17. n. 63.* vel hereditas repudiata à Minore, jam sit distracta à substituto, L. *quod si minor 24. §. Scavola ff. de Minoribus*, Abb. *in c. ex parte 14. de restit. spoliat. n. 15.* Covarr. *l. 1. var. resol. c. 5. n. 2.* Molin. *D. 573.* qui duo postremi in casu, de beneficio, tenent oppositum, putantes, in eo agi de læsione damni emergentis. Si autem dicas: in Spiritualibus, & beneficijs Minor habetur pro Majore, c. *fin. de judic. in 6.* ergo is, sicut Major, in judicio esse potest Actor in his causis, etiam sine Tutore; ergo si læsus sit in tali casu, non restituitur etiam contra damnum emergens. & C. primum enthym. N. secundam conseq. Nam etiam Ecclesia agere potest in judicio, & tamen restituitur, ut habetur *c. 1. §. 2. hic*, & docet Abbas *cit. num. 16.* Covarr. *num. 8.*

Not. 2. etiam Minorem contra Minorem, & Ecclesiam contra Ecclesiam restitui. Primum habetur L. *Verum, 11. §. item quaritur. ff. de Minoribus*; secundum in *c. auditis, de restit. in integr. §. tenet* Abb. *ibi, n. 8.* cum gloss. *fin.* Nec obstat, quod privilegiatus contra æquè privilegiatum jure suo non utatur, & in ejusmodi concursu, utroque cassato, servari debeat jus commune; Abb. *in c. in presentia 8. de probat. n. 37. §. L. assiduis 12. C. qui potiores in pignore habeantur.* Nam id verum est solum, si par sit utriusque causa; ut, si uterque sit læsus, & certetur de damno vitando; tunc enim melior est conditio possidentis, c. *in pari 65. de Reg. jur. in 6.* hinc si Minor temerè Minori mutuam dedit, quod iste inutiliter consumpsit, Minor creditor contra Minorem debitorem non restituitur in integrum, ut habetur L. *verum, cit.* intellige, si creditor non sit factus inde locupletior: si verò sint tantum in genere privilegiati, & respectu ejusdem causæ non sit par utriusque conditio (ut si unus læsus sit; alter non; vel unus agat de damno emergente; alter de lucro solum cessante) illi potius subvenitur per restitutionem; ita Bartol. *in authent. quas actiones, n. 3. C. de SS. Ecclesiis*, & Abbas *nuper cit.* si autem utraque pars læsa sit, & litigetur ab utraque de jure suo non amittendo, tum in dubio: utri reverà jus competat; utraque interim restituitur, donec de veritate rei judicio constet, c. *auditis, cit.*

ARTICULUS VIII.

Intra quod tempus peti debeat restitutio in integrum?

Resp. sicut Minor non tantum, quamdiu talis est, sed etiam postea per continuum quadriennium; sic Ecclesia læsa ex contractu, vel Judicis sententia intra quadriennium à die læsionis, non autem postea (nisi ex justa causa) petere potest restitutionem; primum habetur L. *ult. C. de tempor. in integr. restit. secundum, c. Ecclesia, h. t. in 6.* Justa verò causa censetur, si fraus intervenit, quò minus Ecclesia intra quadriennium peteret, si læsio valde enormis sit, ad quod non requiritur, ut dididium excedat, &c.

Not. autem 1. quadriennium Minori fluere à completo 25. anno usque ad 29. completum, L. *ult. cit.* Molin. *D. 573.* vel à die, quo venia ætatis obtenta, & intimata fuit, L. 1. *C. de his, qui veniam atat. §. L. ea, quæ 5. C. de temporib. in integr. restituit.* Majoribus autem, à tempore, quo cessat justa causa absentia, vel aliud impedimentum legitimum, L. *ult. cit. & gloss. in Clem. Unic. V. à tempore, h. t. Ecclesie demum à tempore factæ læsionis, cit. Clement. §. gloss.* Molin. *D. 574.*

Not. 2. quadriennium, quoad Minores, Majores, & Ecclesiam, restituendam, debere esse continuum, per omnes scilicet dies feriatis, & non feriatis, quibus agere, vel non agere licet. Si tamen unus eorum justè impeditus sit (ut quia pars, contra quam restitutio petitur, in causa est, vi, dolo, vel justo impedimento, ut peti restitutio non potuerit) quadriennium quoad hoc utile est, ut scilicet tempus illud non computetur, sed suppleatur, ut dicitur *cit. L. ult. cum gl. V. vacuam, §. V. excipiat*; item gloss. *in Clem. cit. V. continuum*, Molin. *D. 573. §. 574. init.*

Not. 3. in dubio, an transactum sit quadriennium? onus probandi incumbere ei, contra quem petitur restitutio, L. *si Minorem 4. C. h. t. Barb. in c. 1. h. t. n. 18.* Molin. *D. 573.* si verò de illo constet, & Minor, vel Ecclesia dicat, *illud de jure non potuisse currere*, probationem his incumbere, patet *ex c. 1. h. t. in 6.* *ibi: nisi probetur*; sicut etiam, si dubitetur, an